

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΛΤΥΚΩΦ

Η ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ἡ κοιλιάδα ἦταν ἀκόμα παγωμένη ἀπὸ τὴν ψύχρα τῆς νύχτας καὶ τὰ δέντρα ἔγερναν κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν χιονῶν μέσα στὴ βαθεῖα σιωπὴ. Ὁ ἀστροφώτιστος οὐρανὸς σκορπούσε στὴ φύση μὰ κρύα τρομέμενη λάμψη καὶ τὰ χωριά, σκορπισμένα ἐδῶ κα' ἐκεῖ, μοιάζαν μὲ φαντάσματα πού μοῖλες εἰχαν προβάλλει ἀπὸ τοὺς κάτωστρον τὰ φῶς τῶν.

Ἐξαφνα μέσα στὴ σιγὴ τοῦ μεσονυχτιοῦ ἀντήχησε ὁ χαρμόσινος ἦχος μᾶς χαμπάνας, ἔπειτα δευτέρης, τρίτης, τέταρτης, πέμπτης, ὥσπου σὲ λίγο σχηματίστηκε μὴ ὥραία καὶ μεγαλοπρεπῆς συναυλία γεμάτη ἀπὸ ἄλλοις τοὺς μουσικοὺς τόνους. Ἀμέσως τὰ φῶτα τῶν ναῶν ἀκτινοβολήσαν μέσα στὸ σκοτάδι καὶ ἡ κοιμημένη γῆ πήρε καινούργια ζωὴ.

Τότε φανήκαν στὸ δρόμο ἄπειροι ἄνθρωποι πού πηγαίναν συντροφιά στὴν ἐκκλησιά, ἄλλοι φτωχοντημένοι καὶ σιωπηλοὶ κα' ἄλλοι μὲ πλούσια φορέματα.

Κι' ὅποτε' ἀπὸ λίγο, ὅταν χαθήκαν ὅλοι μέσα στὸ σκοτάδι, ἀκούστηκε γιὰ τελευταία φορὰ ὁ χαρμόσινος ἦχος τῆς χαμπάνας πού καλοῖσε τοὺς πιστοὺς σὲ λειτουργία κα' ἔπειτα ἀπλόηθη στὴν κοιλιάδα ἡ πρώτη βαθεῖα κα' ἐπιβλητικὴ σιγαλιά.

Πρὶν ἀκόμα ἡ αἰγὴ βαρῆ τριανταφυλλένια, τὸ δαῦμα εἶχε συντελεσθῆ κα' ὁ Σωτήρας εἶχε ἀναστήθῃ. Ἡ ἀτέραντη στέππα ἀναταράχτηκε ὀλόκληρη μόλις τὸν εἶδε καὶ τὸ δάσος ἄρχισε νὰ φρονισί, καθὼς ἐνοιώθε τὸ Χριστὸ νὰ σιμῶνῃ.

Τὰ περὶφανα ἐλάτια ἔψωναν τὰ κλωνάρια τους πρὸς τὸν οὐρανὸ, ἡ ὑψηλοκορμὲς βελανιδιῆς κοινοῦσαν μὲ ἀγαλλίασι τὶς κορυφές των, ἡ χαράδρες καὶ τὰ ποτάμια ἀνασαιάν μυστικά, τὰ ζῶα ἔδγαυαν ἀπὸ τὴς κατοικίης των καὶ τὰ πουλιὰ ἄφηναν τὶς ζεστές τὸν φωνήες.

Ὁ Κύριος τότε εὐλόγησε τὴ γῆ, τὰ νερά, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ καὶ προχωρώντας πάνω ἀπὸ ἕνα ποτάμι, χωρὶς νὰ βυθίζετα, φώναξε στὴ φύσιν πού ξυνοῦσε :

— Εἰρήνη ὑμῖν ! Σὰς φέρον τὴν ἀνοιξί, τὸ φῶς, τὴ γαλήνη. Θὰ βγάλω τοὺς πάγους ἀπὸ τὸν ποταμὸ, θὰ ντύσω τὴν ἔρημην στέππα μὲ χορτάρια καὶ θὰ γεμίσω τὸ δάσος μὲ τραγοῦδια καὶ μ' ἀρώματα. Θὰ δώσω στὰ ζῶα τροφὴ καὶ θὰ χαρίσω στὴ φύσιν τὴ χαρὰ. Εἰρήνη ὑμῖν, στέππα καὶ δάση, ζῶα καὶ πουλιὰ ! Ἡ ἀχτίδες τῆς ἀναστάσεώς μου θὰ σὰς φωτίσουν καὶ θὰ σὰς θεομάνουν μὲ τὴν εὐλογία τους !

Ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἐμίλησε στὴ φύσιν, γύρισε καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Πρῶτος παρουσιάστηκαν μπροστά του οἱ δυστυχισμένοι ἐκεῖνοι πού γέροναν κάτω ἀπ' τὸ ζυγὸ τῆς κακομοιρίας καὶ βασανίζονταν ἀπὸ τὴν ἀδύναμιάν τῆς ζωῆς. Κι' ὅταν ὁ Κύριος θέλησε νὰ τοὺς ῥωτήσῃ κατὰ, αὐτοὶ γέμισαν τὸν ἀέρα μ' ἀναστεναγμοὺς κα' ἔπασαν ὅλοι καταγῆς, ἰκετευνόντας τὸν νὰ τοὺς ἀπολυτρώσῃ.

Ἡ καρδιά τοῦ Σωτήρος αἰσθάνθηκε ξανά τὴν παλὰ ἐκείνη θαλάσμιη λίπη πού εἶχε δοκιμάσει

ἄλλοτε στὸν κῆρο τῆς Γεθσημανῆς, ὅταν ἐπερῖετο τὸ πικρὸ ποτήρι τῆς ὑστάτης δοκιμασίας. Ὅλοι αὐτοὶ πού βρίσκονταν τῶρα μπροστά του γονατισμένοι, εἶχαν φυλάξει τὰ λόγια του στὴν καρδιά τους κα' εἶχαν ἰσποφέρει γιὰ χάρι τοῦ ὀνομάτός του τὶς μεγαλεῖτερες ταπεινώσεις, βέβαιον πὼς μὰ μέρα θ' ἀνταμειβόνταν γι' αὐτὸ.

— Ἐγὼ εἶμαι, τοὺς εἶπε ὁ Χριστὸς, ἐκεῖνος πού ἔσπασα τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου γιὰ νὰ μωρεῖω νὰ ξανάθω κοντὰ σας. Πιστοὶ μοι ἀκούσθη καὶ βασανισμένοι μοι σίντροφοι, πρέπει νὰ ξέρετε πὼς τὸ αἵμα πού χύνετε δὲν χάνετα μάταια. Ἐσεῖς μόνον μὲ πιστέψατε ἀληθινὰ μὲ τὴν ἀδολὴ καρδιά σας κα' εἰσεῖς μόνον ἐτήρησατε τὴ θεῖα ἐντολή τῆς ἀγάπης. Ἐχετε πιστὴ σ' αὐτὴ τὴν ἀλήθεια καὶ μὴ ἀτελείψετε ποτέ. Κρατάτε τὴν ἀμετάβλητη μέσα στὴν καρδιά σας καὶ μαθαίνετε τὴν σὸ παιδιὰ σας, κάτω ἀπ' τὸ φλογερὸ ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ στὶς μακρὲς χειμωνιάτικες νύχτες. Μὲ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια νὰ σπκῶνεσα τὸ πρῶτο, καὶ μ' αὐτὴ νὰ πέφτετε τὸ βράδυ γιὰ ὕπνο. Μὴ λησμονάτε πὼς ἡ τελευταία ὥρα τοῦ ἀνθρώπου ζυγώνει ὀλοένα καὶ τὸν βρίσκει ἀπροετοίμαστο. Σὰς βεβαιῶνω πὼς δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ λάμψῃ τὸ φῶς τοῦ καλοῦ καὶ τότε θὰ λυτρωθῆτε γιὰ πάντα ἀπ' τὰ δεινὰ σας !

Ἀφοῦ εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Χριστὸς ἐπροχώρησε καὶ στὸ δρόμο του συνάντησε κα' ἄλλους ἀνθρώπους. Αὐτοὶ ἦσαν πλούσιοι οἱ περισσότερο, κακοὶ, κλέπτες, ἱσποκρίτες, ἄδικοι δικαστὲς καὶ σκληροὶ κυβερνήτες. Περιπατοῦσαν ἀλαζονικά καὶ δὲν ἐσπυλολογίζονταν τὴν ἀνάστασι τοῦ Θεανθρώπου, ἀλλὰ τὰ γλέντια πού τοὺς περιμεύαν. Ἀλλὰ ἔξαφνα αἰσθάνθηκαν τὴν προσέγγισι τοῦ Χριστοῦ καὶ σταματήσαν αστασιμένοι. Αὐτοὺς τότε στάθηκε μπροστά τους καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἄνθρωποι μοροὶ καὶ ἀνόητοι ! Ἡ ζωὴ σας ἔχει ποτισθῆ ἀπὸ κακία καὶ τὰ ἐλατῆρια τῶν πράξεόν σας εἶνε ἡ ἀπληστία καὶ ἡ φιλαρχία. Νομίζετε πὼς ὅλα δια βλέπετε γύρω σας ἔχουν δημιουργηθῆ γιὰ νὰ ὑπηρετοῦν ἀποκλειστικά εἰς ; Οἱ ἰσχυροὶ τοῦ κόσμου σὰς θεωροῦν ἰσους τον καὶ οἱ ἐπιτήδευοι ἐπιζητοῦν τὴ γνῶμια σας. Προχωρεῖτε μπροστά μὲ φωνὰ καὶ μὲ σίδερο, κλέβετε καὶ σφάζετε, χωρὶς φόβο τιμωρίας, βρίζετε τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ καὶ βλαστημάτε τὸ ἅγιο ὄνομά του. Σὰς εἰδοποιῶ ὅμως πὼς δὲν εἶνε μακρὰ ὁ καιρὸς πού τὰ ἔργα σας θὰ μεταβληθοῦν σὲ σκόνη. Οἱ ἀρρωστοὶ τότε θὰ ξανάθρουν τὴ δυνάμει τους κα' εἰσεῖς θὰ χάσετε μὴς τὴ δική σας. Αὐτὴ τὴν τρομερὴ ὥρα δὲν τὴ συλλογιστήκατε ποτέ ; Καὶ δὲν ἐβροθήκατε γιὰ τὸν ἐναντὸ σας καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ σας ;

Οἱ ἀμαρτωλοὶ ἔμειναν ἄφωνοι σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι, μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα στὸ χῶμα.

Ἄλλὰ ἡ ἀνεξάντλητη καλωσύνη μου θὰ δεῖξῃ καὶ σὲ σὰς τὸ δρόμῳ τῆς σωτηρίας. Ὁ δρόμος αὐτὸς εἶνε ἡ συνειδησι σας. Αὐτὴ θὰ σας ξαναφέρει τὶς σικὲς ἐκεῖνον πού ἐπαυδέματε καὶ θὰ τὶς ἀφήσῃ ἀγροντες κοντὰ στὸ προσκέφαλό σας. Οἱ θῆνοι τῶν θυμάτων σας θ' ἀνηχίουν μέσα στὰ σπῖτια σας καὶ δὲν

θά άναγνωρίζετε πια ούτε τις συζύγους ούτε τα τέκνα σας. Όταν όμως τα μάτια σας στερεώσουν από τα δάκρυα κι η καρδιά σας πλημμυρίσει από πικρία—σαν ένα ποτήρι που δεν μπορεί να χωρέσει περισσότερο—τότε οι δυστυχισμένοι θα συμπληρωθούν μαζί σας και θα σας συγχωρήσουν. Πηγαίνετε τώρα και μη λημονάτε πως ο λόγος ό δικός μου είναι η αιώνια αλήθεια !..

Η άνατολή άρχισε πια να ροδίζει και μέσα στο δάσος φάνηκε ένα άνθρωπινο ζώο μ' κρεμόταν άπάνω δέντρο. Το κεφάλι ήταν γυρισμένο προς τα κάτω και τα κορμά του είχαν βγάλει τα μάτια και τρυπήσει το πρόσωπο. Τα χέρια βρισκόταν στον άέρα και το άπαιστο έκείνο πτώμα, που άνηκε στον 'Ιούδα τον 'Ισραωίτη, τον προδότη μαθητή, τάλαντεύονταν μ' ακανόνιστες κινήσεις.

Η μορφή του Χριστού, μπροστά σ' έκείνο το φριχτό θέαμα, πήρε άμέσως μιά έκφραση όργησι.

— Προδότη ! του φώναζε. Νόμισες πως με το θάνατο θα έξιλεωθής για το έγκλημά σου κι άπαράσιος να θέσης τέμα στην αθλία ζωή σου. πριν σέ στείλν στον τάφο ή παγκόσμια περιφρόνησι. Επίστεψες για μιά στιγμή πως ή ψυχή σου θα βοηθόταν στο άξημφορο σκοτάδι κι ή καρδιά σου θάκανε να αισθάνεται τον έλεγχο της συνειδήσεως. Δεν θα γίνει όμως έτσι. Κατέβα άπ' το δέντρο, προδότη ! Τα μάτια σου άς άνοιχτούνε ξανά στο φώς, ή πλήγες σου άς γιαιρευτούν και το πρόσωπό σου άς ξανακτήρη τη μορφή που είχε πριν μού δώσης το καταραμένο έκείνο φιλί...

Στά λόγια αυτά ό 'Ιούδας κατέβηκε από το δέντρο ζωντανός κι έπεσε γοατιστός μπρός στο Σωτήρα, ικετευοντάς τον να μην τον κηρύχη περισσότερο στη ζωή...

— Σ' όλους τους άλλους, έξακολούθησε ό Κόριος, έδειξα το δρόμο της σωτηρίας, αλλά για σένα θα μείνω πάντα κλειστός, γιατί έχεις την κατάρα του Θεού και των ανθρώπων. Έσύ είσαι έκείνος που πρόδωσες το φίλο σου και τον παράδωσες στο μαυρίνο και στο γλευρομό. Γι' αυτό είσαι καταδικασμένος στην αιωνιότητα και δεν θα λυτρωθής ποτέ σου. Θά πηγαίνεις από χωριό σέ χωριό και δεν θα βρούκεις στέγη για να κοιμηθής. Θά χτυπάς τις πόρτες των σπιτιών κι' αυτές δεν θα σου άνοιγονται. Θά ζητάς παρακαλέστα φιλιά και θα σου δίνουν πέτρες. Θάσαι διωσμένος κι' αντί νερό θα σου προσφέρουν αίμα.

Θά θηρνάς και τα δάκρυά σου θα γίνονται πόνου χείμαρροι, θα φλογίζουν τα μάγουλά σου και θα τα γερμίζουν με βρομερά σπειρά. Τα λιθάριά που θα πατάς θα σου φωνάζουν : «Προδότη ! Προδότη!». Τα πλήθη θα φεύγουν πανικόβλητα από μπρός σου και στο μέτωπο όλων θα διαβάθης τις λέξεις : «Νάσαι καταραμένος, προδότη!». Θά κληρώς το θάνατο παντού, στη στεριά και στη θάλασσα, κι' ό θάνατος θα φεύγη σφουρίοντας : «Προδότη, νάσαι καταραμένος!». Θά θέλεις να κάνης το καλό, αλλά ή ευσέβεια : θα σου ανταποδίδονται με μίσος κι' έκείνοι που ευσέβητες θα σου φωνάζουν : «Προδότη, νάσαι καταραμένος!». Κι' έτσι θα πλανέσαι σ' όλα τα μέρη του κόσμου, καθώς θα περνοει ό αδώνες, με το σκουλήρι της τιμωρίας πάντα στην καρδιά σου. Θά ζήσης καταραμένος και υδύα για τις μελλοντικές γενεές το δείγμα του άπειροτιτου ματαίωτου που περιέμει κάθε προδότη. Σήκω λοιπόν άπάνω, τάδε για ετιμήγη ένα κλωνάρι άπ' το δέντρο όπου έλιπες να βούθς τη σωτηρία σου και πήγαινε !

Μόλις τά λόγια αυτά του άναστημένου Θεού ομοιότιζαν στον άέρα, ό προδότης σηκώθηκε άμέσως άπ' το χώμα, πήρε στα χέρια το ραβδί και γιάθηκε πέρα, μακριά, μέσα στο άδειαστο διάστημα που δεν έχει άκρη ποτένα. Κι' ό προδότης έξακολούθησε ακόμα να γυρίζει στη γή, σπέρνοντας άνάμεσα στους ανθρώπους τις αντίζηλίες, τις διχόνοιες και τα μίση... Μ. ΣΑΛΤΥΚΩΦ

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

ΒΑΣΙΛΗΔΑΣ ΚΑΙ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ό βασιλεύς της 'Αγγλίας Κάρολος ό Β' έπήγε κάποτε να έπισηφθη στο σχολείο του έναν περίφημο διδάσκαλο της έποχής του, ονόματι Βοδών. Ό βασιλεύς, μόλις έμπηκε στην αίθουσα, έβγαλε το καπέλο του και άκολούθησε στα διάγροα διαμερίσματα το διδάσκαλο, ό όποιος έπροσπορεύετο σοβαρός και φορώντας το καπέλο του. Όταν όμως βήγαν έξω στην πόρτα και ό βασιλεύς έτοιμάστηκε να τον άποχωρητεσι, ό σοφός διδάσκαλος του έλε :

— Έλπίζω ότι ή Μεγαλειότης σας θα με συγχωρήσει, γιατί δεν έδειξα ένάποιν της τόν άνάλογο σεβασμό και δεν έβγαλα το καπέλο μου. Δεν μπορούσα όμως να κάνω άλλωώς, γιατί άν οι μαθητά μου μάθαιναν ότι ύπαρχει άλλος άνθρωπος σπουδαιότερος από μένα, ούτε ό Διάβολος δεν θα μπορούσε να τούς κρατήση σέ τάξι...

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΕΦΙ

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ό ήθοποιός Γ... ήταν τρομερά ταγκούνης. Κάποτε τον βρήκαν μες στο καμάρνι του να κλαίη και να όλοφύρεται.

- Τί σου συνέβη ; τον έρώτησαν.
- Πάει ! Έχασα 50 φράγκα !..
- Καλά, και πως ατό ;
- Νά: είχα γάσει το πορτοφόλι μου με δέκα χιλιάδες φράγκα. Κάποιος το βρήκε και μού τύφερε...
- Έ, λοιπόν ;
- Λοιπόν... πρέπει τώρα να του δώσω γι' άμοιβή ένα πενήντα !..

Μεταξύ εβραίων :

- Τί γίνεται κείνη ή δική που είχες με τον Λεού, ό όποιος σου έλεγε πενήντα χιλιάδες φράγκα ;
- Όχι... Συμβιβαστήκαμε.
- Σου επέστρεψε τά χρήματα ;
- Όχι. Παντρεύτηκε την κόρη μου.

— Το δυσκολότερο, έλεγε ό Μωρίς Ντοννάι, δεν είναι το να έχη κανένας πνεύμα, αλλά το να ξέρη να το μεταχειρίζεται !..

Ό Πιερ Λουαζέλι, ένας από τους πιο χαριτωμένους Παρισινούς χρονογράφους, σέ μιά καμπαρία που έδημοσίευσε τελευταία για τά ιπποδρόμια, διηγείται και το έξής ανέκδοτο, βεβαίονοντας—ό άθλιος !—ότι συνέβη πραγματικά.

— Κάποιος κτηνός βρήκε, μιά μέρα, στο Σιάμ, ένα μικρό έλεφαντάκι το όποιο είχε πέσει σέ μιά παγίδα που του είχαν στήσει οι Ιθαγενείς. Ό κτηνός λυπήθηκε το έλεφαντάκι, και του άπέδωσε την ελευθερία του. Ύστερ από μερικά χρόνια ό κτηνός μας ειραιοκόμος στην Εύρώπη, πήγε ένα βράδυ σ' ένα ιπποδρόμιο. Μεταξύ των έλεφαντών του ιπποδρομιού αυτού βρισκόταν και το παλιό έκείνο έλεφαντάκι, ποίχε ευθευθώσει ό κτηνός άλλου. Ό μικρός έλέφας είχε μεγαλώσει έν τώ μεταξύ και είχε ξαναπέσει σέ άλλη παγίδα Ιθαγενών, οι όποιοι τον είχαν πουλήσει στο ιπποδρόμιο. Μόλις ό έλεφαντας αυτός βρόθηκε στο στίβο, άνεγνώρισεν άμέσως τόν σωτήρα του. Μη άκούοντας τότε παρα τή φωνή της καρδιάς του, διευδύθηκε τρέχοντας σ' αυτόν, έτίλιξε με μεγάλη λεπτότητα γύρω από τη μέση του την προβούα του, και γι' αυτό να του δείξη την ευγνωμοσύνη του τον έσηκωσε άπ' τη τρίτη θέσι των 3 και 50 άπου καθόταν και πήγε και τον άπέθεσε στο πρώτο καθίσματι τον 25 φράγγων !..

— Οι έλέφαντες βλέπειτε—έπιλέγει ό Λουαζέλι—είνε ζώα που έχουν μεγάλο μνημονικό και που νοιώθουν βαθιά την ευγνωμοσύνη.

Ό Γάλλος φοιτητής Φοντενέλ, έξακολουθούσε να είναι ερωτόληπτος άκόμη και σέ ήλικία... 97 χρονών ! Μιά μέρα πέρασε μπρός από μιά όμοια κηρία, προς την όποια είχε έκμυστηρήσει πρό ενός έτους τον έρωτά του, χωρίς να γυρίση να την κιντήξει.

— Έτσι λοιπόν, περνάς χωρίς να με κιντήξεις ! του έλε έκείνη περιγραμένη.

— Μά άν σέ κιντήξει, δεν θα μπορούσα να περάσω ! της άπάντησε έξυπνότατα ό ποιητής.

Κάποιος φιλάργυρος όταν άπέθεσε έληρηδοτήσε την άρεκτα σημαντική περιουσία του σέ κάποιον φίλο του, υπό τόν θρον όμως να του βάλη από την κληρονομία μέσα στο φέρετρο 100.000 δραχμές.

Έκείνος, επειδή ούτε το χατήρι του μακαρίτη ήθελε να χυλάσει, αλλά ούτε και να ζημιωθεί ένα τέτοιο ποσό, κατέφυγε σέ μιά άπλη και πρωτότυπη λύσι. Άντι των χρημάτων δηλαδή έβαλε μέσα στην κιάσα του νεκρού μιά συναλλαγματική 100.000 δραχμών, πληρωτέον...άμα τή έμαρναίσι !..

Σέ μιά δική καλείται ως μάρτυς ένας δικηγόρος, ό όποιος προσπαθει με διάφορους δικαιολογισμούς να περιπέξη τη συζήτηση.

— Άφηστε τα αυτά, κύριε δικηγόρε, του παρητήρη σέ μιά στιγμή ό πρόεδρος. Άρμονήστε επί του παρόντος το έπάγγελμά σας και...πέτε μας την αλήθεια !..

Ό κ. Κουτεντιάδης δίνει στη θηριδια του ταχυδρομήσει να του ζυγίσουν μιά έπιστολή.

— Είναι βαρεία, του άπαντά ό υπάλληλος. Πρέπει να βάλετε άκόμη γοαμάτσουμα μιάς δραχμής.

— Τα συγκαρητήρια μου ! άναφανεί γελώντας ό κ. Κουτεντιάδης. 'Αμ' τότε, βρε άδεραφέ, θα γίνη μιά βαρεία... Δέν το καταλαβαίνεις ;..